

Lowgardens Nurseries

BIO diversiteit

Lowgardens Nurseries is een walhalla voor de plantenliefhebber. Wie denkt op de hoogte te zijn van het sortiment, valt onherroepelijk door de mand. Neem gerust een encyclopedie mee als je hier planten wilt aanschaffen.

TEKST EN FOTOGRAFIE EMIEL VAN DEN BERG

Het brede aanbod bij Lowgardens Nurseries is ontstaan uit liefde, maar ook uit de overtuiging dat biodiversiteit belangrijk is. Peter Vanlaerhoven en Pascale Matthijssen verstaan daaronder een veelheid aan soorten die samen een op elkaar ingespeelde eenheid vormen. 'Het geheel is meer dan de som der delen. Het is geen grote kwekerij. Gelukkig maar, want bij de entree wordt de bezoeker meteen al verrast met een enorm divers aanbod. Van allerlei onbekende planten staan er steeds enkele exemplaren uitgesteld, inclusief de benodigde uitleg op kleine borden. Voor wie zich er in wil verdiepen, kost een bezoekje al gauw een hele dag.'

VOORBEELDEN

Om maar met wat voorbeelden te beginnen. Van de toch al weinig voorkomende *Amorpha* staat er *A. ouachitensis*. Deze bladverliezende heester heeft samengesteld blad en vormt daardoor een open heester tot maximaal twee meter hoogte. De aren van met indigo gekleurde bloemen steken, op ooghoogte, boven het bladerdek uit. 'Voor een droge plek in de zon', vertelt Peter Vanlaerhoven, die Lowgardens Nurseries samen met partner Pascale Matthijssen runt. Naast de *Amorpha* bloeit een *Desmodium canadense*, een halfheester die eind zomer, begin herfst bloeit. 'Te behandelen als een vaste plant; knip hem na de winter alles tot de grond toe af.' *Eleutherococcus sieboldianus* valt op met glanzend handvormige bladeren. De bloemen zijn onopvallend, veel spraakmakender zijn de prachtige, bijna zwarte bessen in het najaar. Pascale: 'Daarnaast is het blad te gebruiken in de keuken en heeft de wortel medicinale toepassingen.' *Eleutherococcus* heet niet voor niets krachtwortel. 'Ook zo'n heester die het op arme zandgrond nog prima doet.' Bij de vlinderstruiken valt de redelijk bekende *B. globosa* op, ernaast staat de zeldzame *B. stenostachya*, afkomstig uit China. 'Mooi met zachtlila bloemen en een grijs getint blad. De bloempluimen staan vaak gedrieën aan de top van de jonge twijgen.'

En zo valt er veel meer te bewonderen... Peter: 'Wij kweken vooral wat we leuk vinden, biodiversiteit is het sleutelwoord.' Daarbij draait het volgens hem simpelweg om een variatie in flora, om daarmee een variatie aan fauna aan te trekken. 'Terug naar de natuur, zou je kunnen zeggen.' Voor Peter en Pascale is dit altijd al een vanzelfsprekendheid geweest. Bij een biodiverse beplanting is volgens hen het zelf-organiserend vermogen dusdanig groot dat deze 'selfsupporting' is. 'Vandaar ook dat een biodiverse beplanting allerlei dieren en insecten aantrekt.' Extra is daarbij dat schijnbaar negatieve invloeden van buitenaf, zoals ziektes en aantastingen, tot een bepaald niveau beter getolereerd worden. 'De compleetheid zorgt voor balans en harmonie. Zowel voor de planten als de dieren.'

BEWEZEN 'OUWIGHEDEN'

Opvallend is dat de nadruk op soorten ligt. Voor het kwekerspaar is het niet altijd interessant om van elke soort ook een reeks cultivars aan te bieden. Het gevaar daarvan is dat cultivars soms te ver van de natuur staan. 'Er zijn bijvoorbeeld nieuwe selecties van *Buddleja* die geen zaad maken, de vraag is dan hoeveel vlinders daar nog op afkomen. En de belangstelling voor bijvoorbeeld allerlei doorbloeiende selecties geeft verwarring in de natuur want insecten zijn vaak gebonden aan bepaalde periodes, denk aan de cyclus van rups en vlinder.' Peter zet ook vraagtekens bij het aspect visueel aantrekkelijk en bij compact groeiende selecties, criteria waar veel kwekers zich de laatste jaren sterk op hebben gericht. Hij noemt compact groeiende *Verbascum* als voorbeeld - 'Verbascum is van origine een plant die gewoon de hoogte in groeit' - en bij bijvoorbeeld *Frangula alnus* (syn. *Rhamnus*) - 'jaarrond belangrijk voor vlinders en motten' - lever je volgens hem met een cultivar als 'Aspleniifolia' in als het gaat om biodiversiteit. 'Die cultivar heeft minder bladoppervlakte en meer nervatuur in het blad, dus minder voedingswaarde. Daarnaast geeft hij véél minder bloei dan de soort, dus ook veel minder bes. Op die twee belangrijke voedingsbronnen binnen het Nederlandse ecosysteem lever je dus in. Ook nodigt de verticale takstand minder uit als rustplaats voor vogels.' Wie kiest voor een biodiverse aanplant, vindt niet zomaar een kwekerij die een ruim soortenaanbod kan leveren. 'Veel draait de laatste jaren om nieuwigheden, nieuwe introducties. Vrijwel niemand zoekt nog binnen de groep 'ouwicheden'; het bewezen sortiment.' Overigens staat Peter niet afkeurend tegen nieuwigheden, als dit maar een verbetering oplevert. Een goed voorbeeld noemt hij de uit zaailingen geselecteerde *Quercus rubra* f. *aurea*. 'Eiken hebben de naam dat ze slecht veredelen, de verenigbaarheid van ent op onderstam laat soms te wensen over. Een zaailing als deze heeft dan de voorkeur.' Die keuze voor zaailingen betekent uiteraard inleveren op uniformiteit en daarvoor is een mind-set nodig, vindt Peter. 'Niet alles hoeft uniform te zijn.'

SCHOLFILET MET DOUGLASNAALDEN

Opvallend op de kwekerij is ook het aanbod bijzondere coniferen. Die zag men volgens Pascale altijd als tegen-

hanger van loofhoutgewassen, beide werden altijd in één adem genoemd. 'Tegenwoordig zijn coniferen veel minder populair, worden deze meer en meer vervangen door wintergroene heesters. En dat is jammer, want een groot aantal coniferensoorten leeft op de boomgrens en kan dus barre omstandigheden doorstaan.' Ook voor fijnstofopvang, filtering van UV-licht of bescherming tegen weersinvloeden vindt het koppel coniferen bijzonder nuttig. Daarnaast geven ze een optimale behuizing voor insecten en andere dieren. 'Maar er is nog veel meer, zoals de consumptiewaarde. Ooit een scholfilet op een bedje van douglasnaalden verorberd?' Verder benoemt Pascale de etherische oliën bij coniferen en benadrukt ze de polariserende werking, of anders gezegd, de benodigde balans tussen loof- en naaldgewassen.

Kennis over al die planten is uiteraard essentieel. Op de vele bordjes bij de planten staat al van alles te lezen. Gelukkig is Peter behalve kweker ook verteller. Zijn visie op beplanting deelt hij graag met anderen, liefst op de eigen kwekerij tussen het uitgebreide sortiment. Zo vertelt hij bijvoorbeeld graag over kruisbestuiving, een aandachtspunt dat lang niet iedereen onder de knie heeft. *Callicarpa*, belangrijk vanwege zijn bessen, dient als voorbeeld. De eenhuizige *Callicarpa* heeft tweeslachtige bloemen, maar het plaatsen van meerdere exemplaren van *C. bodinieri* var *giraldii* heeft de voorkeur om ruim bes te garanderen. 'Extra belangrijk wanneer planten op verschillende plekken groeien, omdat de bloei dan op verschillende dagen kan beginnen. Bij een hazelnoot bijvoorbeeld is dat heel sterk.' Nog beter vindt Vanlaerhoven het om meerdere genetisch verschillende planten, dus bijvoorbeeld diverse *Callicarpa*-soorten, bijeen te zetten. 'Komt iemand met de vraag voor drie *C. bodinieri* var *giraldii* dan adviseer ik er altijd een andere *Callicarpa* bij. Voor de diversiteit.' Als ander voorbeeld noemt hij de tegenwoordig populaire *Lonicera caerulea*, de honingbes. Meest bekend is *L. caerulea* var *kamtschatica*, maar beter is het om diverse klonen bijeen te zetten, puur voor de kruisbestuiving.

Zo komen we automatisch bij de groep eetbare planten, tegenwoordig erg populair. Lowgardens Nurseries heeft een ruim aanbod, ook planten met geneeskrachtige eigenschappen.

ONBEKENDE EIK

Tot slot kiezen we er binnen het bijzondere sortiment van Lowgardens Nurseries nog ééntje uit; de onbekende eik *Quercus marilandica*. Het aanbod van *Quercus* is hier sowieso opvallend en van die diverse eiken is *Q. marilandica* voor Peter een favoriet. 'Elk voorjaar word ik vrolijk van de opvallende kleur van het jong uitlopende loof. Overigens wel iets voor de goede kijker, maar zelf ben ik iemand die juist op die details inzoomt.' Dat uitlopende blad is prachtig geschakeerd in rood met wat oranje en geel, voor een eik een verassende sierwaarde in het voorjaar, een periode waarin de meeste eiken immers vrij onopvallend zijn. Naarmate de zomer nadert, kleurt het inmiddels glanzende blad naar donkergroen om in de herfst weer in vurige tinten over te gaan. Peter prijst ver-

Thuja koratensis

Glyptostrobus pensilis

Torreya californica

Pinus sp.

Pinus lambertiana

Podocarpus rumphii

Juniperus cedrus

Sassafras albidum

Rubus phoenicolasius

Brachychiton populneus

Sorbus glabriuscula

CalliCARPA japonica

Sorbus torminalis

Hydrangea heteromalla

Buddleja globosa

Carya illinoensis

Malus toringo

Cestrum parqui

Quercus marilandica

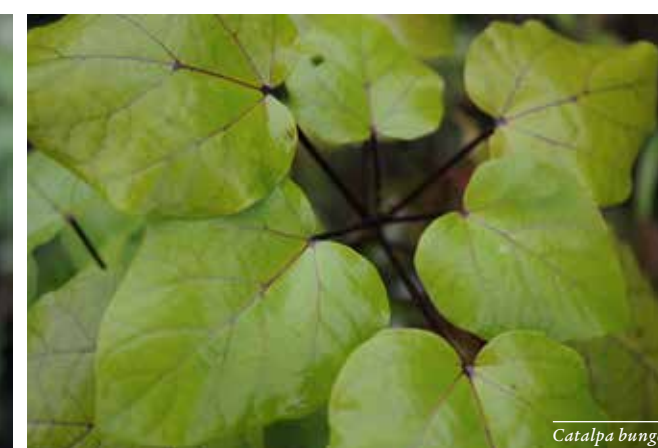
Buddleja stenostachya

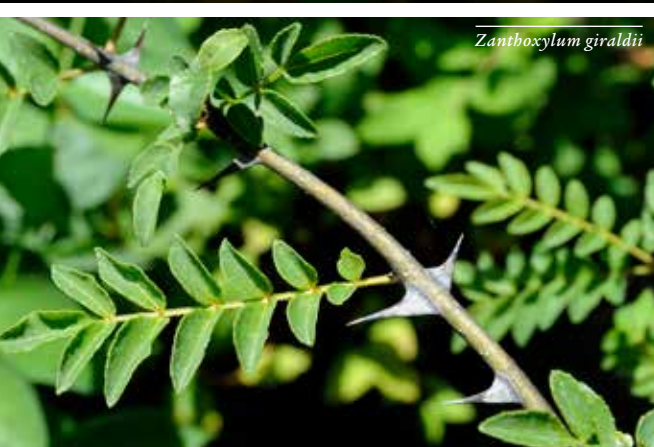
Koelreuteria paniculata 'Fastigiata'

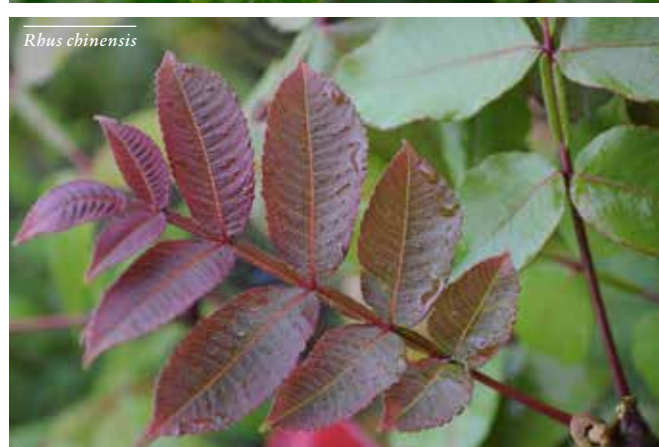
Comptonia peregrina

Catalpa bungei

Zanthoxylum giraldii

Rhus chinensis

Amorpha ouachitensis

Melaleuca thymifolia

der de opvallende bladvorm. 'Omgekeerd eirond tot omgekeerd driehoekig blad dat aan de bovenzijde ondiep is gelobd.'

Q. marilandica groeit van nature in het oosten en zuidoosten van de VS waar hij forse hoogtes haalt, tot boven de 20 meter. In Nederland is die hoogte bescheiden, tot maximaal 10 meter. 'Een prima eik voor de middelgrote tuin.' *Q. marilandica* vormt een wat onregelmatige, afgeplatte kroon en bij oude bomen is de bast blokvormig gegroefd. In de vrije natuur groeit deze eik nog op de armste bodems waar hij dan meer struikvormig blijft. Warmte wordt prima verdragen.

Hoe Peter en Pascale aan al dat bijzondere sortiment komen? We nemen *Q. marilandica* weer als voorbeeld. 'De verkrijgbaarheid is bescheiden. Het vraagt wat zoekwerk, maar bij collega-kwekers zijn er hier en daar wel exemplaren te vinden.' Zelf opkweken is ook een optie, van deze eik is eenvoudig vanuit Amerika zaad te bestellen. En, er zijn altijd wel alternatieven te vinden. Zo noemt Peter als alternatief voor *Q. marilandica* de net zo onbekende *Q. stellata*, eveneens een kleine boom met een bijzondere bladvorm en een fraaie herfstverkleuring, maar de uitloop in het voorjaar is minder opvallend. 'Belangrijk is nog dat beide genoemde soorten vrij van meeldauw zijn.'

Doorpratend over de eiken wil Peter graag nog de in Amerika veel gekweekte *Q. falcata* benoemen. 'Ook vrij van meeldauw en daarom net als de twee voorgaande een soort die veel meer aandacht verdient.' Over de toepassingsmogelijkheden wil hij nog kwijt dat eiken goed snoei verdragen, van jonge planten zijn bijvoorbeeld hagen te maken. 'Door te snoeien, krijg je veel jong hout waaraan het verdroogde winterblad vaak blijft hangen. Dus ook sierwaarde in de winter.'

Informatie

Lowgardens Nurseries
Maalbergenstraat 26
4884 MT Wernhout
T +31 768 50 03 58
www.lowgardens.com

Vrijdag, zaterdag en zondag van 10.00-17.00 uur
Zomersluiting 1 augustus tot de 2^e zondag van september.

Verzamelaarsdag: 2^e zondag van september van 10.00-17.00 uur (introductie nieuw sortiment).
Workshops, lezingen en eventuele wintersluiting: zie website.

Botanisch Atelier: een klein, sfeervol atelier centraal gelegen op de kwekerij met een doorlopende expositie van botanische kunstwerken met als rode draad etnobotanie. Onder andere olieverf op linnen, potlood, pastel, conté, houtskool op duurzaam papier, aquarellen.